

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Marktwerving: hét schoonmaak-middel van de 21e eeuw
Schepers, H.

Citation

Schepers, H. (1994). Marktwerving: hét schoonmaak-middel van de 21e eeuw. *Bestuurskundige Berichten*, 9(3), 10. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233811>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233811>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Marktwerving: hét schoonmaak-middel van de 21e eeuw

Sinds milieu is gaan leven in ons land worden de burger en het bedrijfsleven overspoeld met vergaande overheidsregulering. In betrekkelijk korte tijd wist de Haagse bureaucratie dit nieuwe terrein uit te melken, zichzelf voorzien van een belangrijk nieuw beleidsterrein. Het Nederlandse milieubeleid is gebaseerd op het principe 'de vervuiler betaalt.' Maar waarom niet afstappen van die excessieve regulering en bemoeienis en invoering van een nieuw principe, namelijk 'de vervuiler krijgt zèlf de mogelijkheid zijn vervuiling aan te pakken.'

Door Harold Schepers

Een voorbeeld

Om een schoner milieu ook voor bedrijven lucratief te maken, dat wil zeggen ze niet zozeer een nieuwe bron van inkomsten verschaffen, maar een stimulans om schoner te produceren, dient de overheid de volgende stappen te ondernemen.

Ten eerste dient zij af te stappen van de excessieve regulering. Deze regels werken immers eerder belemmerend voor die bedrijven die meer willen doen, of mogelijkheden zien het nuttige - eenschoner milieu - met het aangename - geld verdienen - te verenigen.

Ten tweede dient de overheid zich voortaan te beperken tot een norm van uitstoot voor een hele sector, in een absoluut of relatief getal. Niet langer zijn de individuele bedrijven aan de norm gebonden, maar het totaal van gelijksoortige bedrijven.

Ten derde dient tussen de overheid en de sector de afspraak worden gemaakt, bij voorkeur in een contract, waarbij de overheid zich verplicht tot vastlegging op een bepaald normverloop en de sector zich verplicht tot het nakomen van die norm, als collectief.

Ten vierde dient de overheid ruimte te scheppen voor marktwerving op dit terrein. Zij moet het namelijk mogelijk maken dat bedrijven die onder de norm weten te produceren hun overschot kunnen verkopen aan bedrijven die boven de norm produceren, zodat het gemiddelde op de norm uitkomt.

De marktwerving zal er dan toe leiden dat sommige bedrijven zich gaan specialiseren - door te investeren in schone produktiewijzen - in produceren onder de norm, zodat zij het overschot te gelde

kunnen maken. Voor andere bedrijven blijkt het echter voordeliger een overschot te kopen dan direct aan de norm te voldoen.

Ten slotte komen we dan bij het laatste punt. De overheid dient erop toe te zien dat de norm om de zoveel jaar scherper wordt gesteld. Op een gegeven moment wordt het dan immers goedkoper voor alle bedrijven zelf schone investeringen te doen, in plaats van het afkopen van de norm. Enige tijd later zal het marktproces dan weer zijn loop nemen, waardoor een stijgende lijn ontstaat, leidend tot een schoon milieu dat niet ten koste gaat van onze economie.

En de overheid dan?

Het bovenstaande, zeer versimpelde model van aanpak van milieuproblemen door het bedrijfsleven zelf, in plaats van door de overheid - die altijd van het bedrijfsleven afhankelijk zal zijn voor haar medewerking - vormt de aanpak van toekomstige milieuvervuiling.

In dit model wordt beter rekening gehouden met de economische noodzaak - gezien het ontbreken van betaalbare schone produktiemiddelen - tot vervuilende produktie. Het wordt zeker niet goed geproeft, maar er is wel oog voor de gevolgen die verplichte naleving van een norm voor elk individueel bedrijf heeft. Denk aan de hoge kosten van invoering van schone produktiewijzen die ten koste gaan van andere investeringen en dus, ten minste, van potentiële werkgelegenheid.

Er blijft echter nog een schone zaak over voor de overheid, namelijk de aanpak van de al bestaande vervuiling. Hoewel, misschien is het verstandiger ook dit uit te besteden aan het bedrijfsleven. Voor

het opruimen van gif, bijvoorbeeld, zijn zeer gespecialiseerde bedrijven nodig. Natuurlijk kan de overheid er zelf één opzetten, maar dan kost een schoner milieu wel meer tijd.

Uitgaande van uitbesteding, ontstaat dan het volgende cirkeltje. De overheid stelt een contract op, waarop bedrijven kunnen inschrijven. De gelukkige winnaar mag vervolgens de vervuiling opruimen. Gezien de omvang van de milieuvervuiling op dit moment mag worden aangenomen dat het aantal contracten voldoende ruimte biedt voor een bloeiende sector. Mits wordt voorkomen dat de sector onderling prijsafspraken maakt, is dan gegarandeerd dat het milieu schoon wordt gemaakt tegen de laagst mogelijke marktprijs.

Afsluitend

Velen zullen bovenstaand model wel rangschikken onder utopie. Het is toch immers niet mogelijk je voor te stellen dat er ook iets aan milieuvervuiling kan worden gedaan zonder een uitvoerende rol daarin van de overheid?

Ik ben nog altijd geneigd dat te beamen. Misschien is het juist daarom wel aan te raden het volgende boek te lezen: *For a new liberty, the libertarian manifesto* geschreven door *Murray N. Rothbard*, uitgegeven in 1989 door de *Libertarian Review Foundation, New York*. In dit boek wordt een unieke poging gedaan onze samenleving vorm te geven zonder een overheid. Hoe dat er dan uitziet? In een gematigde vorm zoals boven beschreven voor een deel van het milieubeleid. Voor de extreme vorm, volgens sommigen grenzend aan anarchie, raad ik u, lezer, aan het boek ter hand te nemen.

boox for brains

BOOX

Voor studie, beroep en ontwikkeling
Specialist in buitenlandse boeken
Eigen import

Den Haag Molenstraat 20a Leiden Breestraat 54 Utrecht W. Vrouwenstraat 5